

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

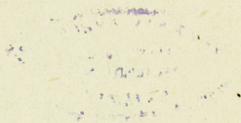
Adapt — remix, transform, and build upon the material

Ա. ՄՈՒՐԱԴՅԱՆ

ԳՅՈՒՂԸ
ԿՈԼԽՈՋԻ
ՃԱՆԱԴԱՐՅՈՎ

ՀՍԽՀ ՊԵՏՏՐԱՏ 1930
ՅԵՐԵՎԱՆ

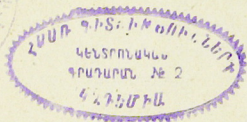
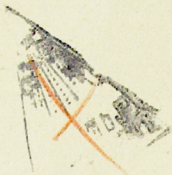
ԱՐԱՔՍ ՄՈՒՐԱԴՅԱՆ

338.1K (08)

ԳՅՈՒՂԸ ԿՈՒԽՈԶԻ

ՃԱՆԱԳԱՐՀՈՎ

A
I
4359

ՊԵՏԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ

ՅԵՐԵՎԱՆ—1930

Հրատ. 1428

Գրառ. № 5878 (բ). Պատվ. № 1136. Տիրած 3000

Պետհրատի յերկրորդ տպարան Յերևանում

ԳՅՈՒՂԸ ԿՈՒԽՈՋԻ ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՎ

1. ԻՆՁՆ Ե ՆՈՐԸ ՄԵՐ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ

Կոլխոզներ. — Այսօր Խորհրդային իշխանության խոշորագույն հաջողություններից մեկն ել այն է լոր գյուղը հիմնովին հեղաշրջվում է. նա դարձել է փոթորիկոյ ծով, ինչ յերեկ սրբություն էր կապված ֆեոդալական հասարակակարգի և մանր բուրժուական տրագիկյանների հետ կործանվում և Հակայական կոլխոզային շարժմանը լծված չքավորության հետ նաև միջակները — ամբողջ շրջաններ, գյուղեր, նույնիսկ մարդեր կոլեկտիվացման են յենթարկում: Հիմնովին փոխվում է գյուղի տնտեսական ձևերը: Հնի փթած, ավերակների վրա կանգնում է նոր սոցիալիստական գյուղը: Բանվոր դատակարգի որինակով, աշխատանքի յերկրի բոլոր ծայրերից լավում է կոլխոզ կոտուցող հազարավոր բրիգադանների, սոց. մրցման գուրա յեկող միլիոնների վճռական քաղերգ:

Մեքենայատեսակարային կայաններ. — Գյուղի հետագա զարգացման համար կառուցվում են հրակայական մեքենական ուժի կենտրոններ, մե-

քենատրակտորային կայաններ, վորոնք իրենց ազդեցության տակ են առնում, յերբեմն ամբողջ նահանգներ ու այդպիսով գյուղացուն ել նրա յարուխց ու յեզից անցկացնում պրոլետարական նժույգ—տրակտորի վրա:

Սովխոզներ.—Այս տեսակետից բիշ դեր չեն խաղում սովխոզները, մեր հետևողական սոցիալիստական տիպի տնտեսությունները: Նրանց հարյուր հազարավոր հեկտարների վրա վոսկուն տվող արտերը, վերջնական կերպով ապացուցում են մեծ տնտեսության առավելությունը փոքրի առաջ, դրանով իսկ թաղելով բուրժուական այն գիտությունը և «գիտնականներին», վորոնք այսօր ել յերգում են կուլակի և մանր բուրժուի տնտեսության «անմահ» և «գիտական» լինելը: Սովխոզը լինելով քաղաքի պրոլետարիատի ներկայացուցիչը գյուղում, նրա հետ միասին տոն ե տալիս և առաջնորդում այն պրոցեսներին, վորոնք ախորվա մեր գյուղը հսկայական բայլերով տանում են դեպի սոցիալիզմը:

Այսպիսով կոլխոզները, սովխոզները, մեքենատրակտորային կայանները լծված սոցիալիստական կառուցման հսկա շենքին, խիզախ և համարձակ կառուցում են այն, փշրելով և ջրնջելով շահագործող դասակարգի մնացորդներին կուլակին և չարչուն:

2. ԴԱՍԱԿԱՐԳԱՅԻՆ ՊԱՅՔԱՐԸ ԴՅՈՒՂՈՒՄ

Կռվի այս նոր ետապի մասին ընկ. Ստալինը դեռ մեկ տարի առաջ ասում էր՝ «Այժմ մենք հնարավորություն ունենք վճռական հարձակման դիմելու կուլակի վրա, ջարդելու նրա ընդդիմադրությունը. նրան, փորպես գոտակարգ վոչնչացնելու և նրա արտադրանքը փոխարինելու կոլխոզի և սովխոզի արտադրանքով»։ Մեր կոլխոզները, մեր դյուզի աշխատավորությունը կարող են պարծենալ այդ կռվում ունեցած հոյակապ հաջողություններով։

Տախտակ № 1.

Հայաստան

Ամբողջ Միությունում

Թիվ	Կոլխոզների քանակը	Կոլխոզների անդամների քանակը (ընտ.)	Տնտեսության թիվը
1927	6	346	
1928	96	2253	491,800
1929	274	8220	1,900,000
1930	400	18100	5,929,000
1931	596 ¹ /III 30	43700	11,490,000

Բայց այդ դեռ բավական չէ, մեր առաջ

դրված ե վաղվան խնդիրների համար տարվելիք
հսկայական պայքարի հարցերը. իսկ վաղվա խն-
դիրները քիչ դժվարություններ չունեն իրենց
հետ: Ընկ Ստալինը 16-րդ համագումարում ա-
սում եր՝ «Յերկու տարվա ընթացքում վերջաց-
նել ու հավերժացնել կոլեկտիվացման գործը մեր
յերկրում»: Ահա այսպիսով չնայած կոլեկտի-
վացման աննախընթաց հաջողություններին, խո-
շորագույն խնդիրներ են մեր առաջ դրված: Հրա-
կայական գյուղացիության նոր շերտեր կոլեկ-
տիվը պետք ե կարողանա հանել կոլեկտիվաց-
ման բարիկաղների վրա և նրանց ուժերն ել
կազմակերպված տանել սոց. արշավի, նրանց ել
մասնակից պետք ե դարձնել սոցիալիզմի կա-
ռուցման հոյակապ գործին: Նրանց ուժերը պետք
ե մասնակից դառնան համաշխարհային հիդրայի
բուրժուազիայի խորտակման գործին: Այս հար-
ցերը մեր կոլխոզները կարող են լուծել ամենից
առաջ, յեթե սրեն գյուղի ներսում գապակար-
գալին պայքարը թշնամու — կուլակի, չարչու,
նեպմանի, դաշնակի և նրանց իդեոլոգիայի ար-
տահայիչ աջ թեքման դեմ: Այդ պայքարը հաջող
տանելու համար, ամենից առաջ կոլխոզները
պետք ե լավ կազմակերպված լինեն: Բաժուրակ-
չափսրական խմբակների կազմակերպված բու-
կսիրով, մեր կոլխոզը և գյուղը պետք ե շարժ-

վին առաջ: Բոլոր կոլխոզներում բառրակ-չքա-
վորական բուռնցքը պետք է ուղղված լինի
դյուզի դասակարգային թշնամու գեմ. այդ կըռ-
վում չերբեք չթերագնահատել միջակին, մանա-
վանդ կոլխոզի ներսում: Պետք է ամեն միջոց
ձեռք առնել, այդ գծով նկատված թերութւոն-
ները վերացնելու: Պետք է լավ հասկանալ, վոր
բոլոր ամրացած բարձր տիպի կոլխոզներում,
միջակը բանվորի գաշնակից լինելուց, դառել է
նրա հենարանը. իսկ բանվորը թույլ չի տալ
նրան հռչոտելու:

Զբաւորական խմբակների ինքնաքննադատու-
թյան տակ առնենք, նաև մեր աշխատանքի գիտ-
ցիպլինան խախտողներին, բոլոր լողրերին, ամեն
մի վատ կոլխոզնիկի հասկացնենք, վոր նրանք
կատարում են կոլխոզում մեր դասակարգային
թշնամու կուլակի սև գործը:

Վերջապես չքաւորական խմբակներին դուռս
բերենք այն պոկոպական և հաւատարատենչ ձրգ-
աուսմների գեմ, վորոնք գժբախտաբար քիչ չեն
մեր կոլխոզներում և քիչ ել չեն ողնում կուլա-
կի գործին: Դասակարգային պայքարի ներկա
եաապին ընկ. Մորոտովի հետադա խոսքերը միս
ու արյուն պետք է դառնա ամեն մի կոլխոզնիկի
մեջ: Ճեպի կուլակը յեղիր ինչպես քո ամենա-
վոխերիմ և զեռ վերջնական չձեծված թշնամուն»:

3. ԳՅՈՒՂԸ ՄԵՔԵՆԱՅԻ ՅԵՎ ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՃԱՆԱՊԱՐԶՈՎ

Այս առաջիկա տարում կոլխոզներին առաջադրվում է հետևյալ կարևոր խնդիրները:

Առաջին հարցը, դա մեր գյուղի չքավորի և միջակի առաջ գիտության և տեխնիկայի դռների բացելու հարցն է: Մեր քաղաքը առաջ է գնում, կանգնում են հզոր ֆաբրիկաներ, և դավոդներ, տեխնիկայի վերջին խոսքով զինված՝ Մագնիտոստրոյ, Չելլաբինսկ, Ստալինգրադի, Պուտիլովի, Նովոգորոդի, Մոսկվայի, (Ամո). այդ դավոդների միջոցով մենք տիրացել ենք հողին, վորը «աստվածային» և «թագավորական» ուժով կուլակին եր տրված, ողին, յերկնքին, վորտեղ բուրժուական քաղքենու կարծիքով թափառում եր սպիտակամիրուք աստվածը: Մեր այրոպլանների վորոտից, այդ «հզորը» արդեն մեր յերկրի միլիոնավոր մարդկանց համար ընկել և մեռել է:

Բնության խավար ուժերից՝ սատանայից և աստծուց մարդուն ազատող այդ տեխնիկան դեռ չատ քիչ է գյուղ մուտքը գործել. որինակ՝ կոմբայնը, կալսող մեքենան, տրակտորը և ուրիշ բարդ գյուղատնտեսական մեքենաներ: Դե՛ ինչպես ել կարող ելին մտնել, բանվորի ստեղծած այդ բարիքները գյուղ, քանի վոր ամբողջ գյուղը

կառն-կառն արված թմբերով, պարխապներով
նույնիսկ ակոսներով, իսկ խոշոր մեքենան, որի-
նակ կոմբայնը այդ թմբերը շի սիրում, յերբ նա
ցորենի վոսկունն ավել արան և մանուկ միաժա-
մանակ հնձում, կապում, կախում, ծեծում, պայ-
ման և գնում առաջին հերթին հարթել բուրժու-
ական և ֆեոդոլական աշխարհից մնացած գյու-
ղացուն կաշկանդող այդ թմբերը: Մեքենան գյու-
ղացուն և բարձրացնելով տրակտորի, մալատիլ-
կոյի վրա, սովորեցնում և նրան, փոխանակ չու-
թի և յեղան խելքով մտածելու գիտության վեր-
ջին խոսքի՝ տրակտորի և կոմբայնի խելքով մտա-
ծել: Ահա այդ կարևոր հարցն և, վոր գյուղի լայն
չքավորական և միջակային տարրերին ստիպում
և գյուղում կազմակերպել, տեխնիկայի վերջին
խոսքով սարքավորված խոշոր կոլխոզներ և
սովխոզներ, վորոնք առաջնորդում են գյուղը և
ցույց տալիս խոշոր տնտեսության առավելու-
թյունները մանրի հանդեպ:

Մեքենայի հետ կապված և նաև կուլտու-
րական գյուղատնտեսություն կազմակերպելու
հարցը Անհատ տնտեսության մեջ չափազանց
դժվար և մտցնել գյուղատնտեսական այն բոլոր
նորությունները, վորոնք կարող ելին բերքը կրկ-
նապատկել անգամ, քառապատկել: Գյուղատըն-
տեսական գիտությամբ պահած և կերակրած կու-

վերը, այժմ 19—50 փութ յուղ են տալիս. իսկ մեր գյուղացու կովը դեռ մի փութ յուղին և կանգնած տարեկան: Այդ կուլտուրական կովերը համաձայնվում են մտնել միայն կուլտուրական գյուղը, խոշոր, տեխնիկայով զինված, ելեկտրականութիւնով լուսավորված: Նույնը վերաբերվում է նաև հացահատիկներին, բամբակին, ծխախոտին և այլն:

Սովետական յերկրի խոշոր տնտեսութիւններն են կոլխոզները և սովխոզները, վորոնք այդ խնդիրը լուծում են ճիշտ և մնացած գյուղացիության ել տանում այդ ճանապարհով:

Առաջիկա աշնան որերին, պետք է ցուցահանել կոլխոզի մեքենայացած բոլանքը պետք է պարծենալ այն հսկայական մեքենայական ուժով, վոր արդեն լցվել է ու լցվում է մեր գյուղը:

Տախսակ № 2.

	1927	1928	1929	1930	1931
Տրակտորներ	59	102	131	267	589
Բարդ մեքենաներ		2	3	24	78
Տրեքերներ	76	125	225	590	640

Բայց այդ դեռ քիչ է, ինչ կլինի վաղը, յերբ

մեր Ստալինգրադի, Չեյաբինսկու, Յարկովի, Պուտիլովի, յերկաթե ձիերը և գիգանտները վազեն հոլխող։ Ինչ կլինի, յերբ Նովոբորոդի, Մոսկվայի, Ավտոգործարանների-ավտոները գան հոլխողին ուղնության, ինչ կլինի յերբ մեր «պարծանք» մանգաղը փոխարինվի բատրակի տրակտորով— կոմբայնով։ Իսկ այդ ուր չեաւ չի։

Ահա թե ինչու ամեն մի հոլխողնիկ, պետք և հասկանա և ապրի այն մեծ խնդիրներով, համառորեն հաղթահարի այն գեղարութչուհիները, փորոնք կան հոլխողի և գյուղի մեքենայացման ճանապարհին, չնուսահաովի մեր այսօրվա գեղարութչուհիներից, դսպի, սանձահարի, իսկ յեթե կարիք կա տրորի այն չարանենդ թշնամիներին, փորոնք վարկաբեկում են մեր մեծ դործը։ Բայր ուժերով լծվի հնդամյակը չորս տարում կատարելու դործին։

4. ՀՈՒՄՈՒՅԹ ՏԱՆՔ ՖԱԲՐԻԿԱՅԻՆ, ԶԱՎՈՂԻՆ

Մեր գյուղին մեքենա մատակարարող ֆաբրիկային և գալուղին, փոչ մի կասկած չի կարող լինել, փոր պետք և ապրանք տալ, մեր գործարանը կարիք և զգում բամբակի, կաշվի, վուշի և առհասարակ տեխնիկական կուլտուրաների։ Փոքր տնտեսությունն այդ չի կարողանում տալ կամ տալիս և շատ ցածր փորակի ու թանգ, հե-

տեվանքն ել այն ե լինում, վոր մեր կոլխոզն ել ստանում ե քաղաքից թանգ գներով ապրանք:

Այս ասպարիզում պարծենալու քիչ բան չունեն մեր կոլխոզները. թող դրանցով հաշվի նստեն մեր տեխնիկական կուլտուրաների կոլխոզները, միաժամանակ պատրաստվեն այդ գծով նոր արշավի:

Տախսակ № 3 (ցանֆտեր հեկտարներով)

Թվեր.	Բամբակ	Ծխախոտ	Պաղոդ.
1927	25	5	12
1928	110	10	97
1929	1010	20	340
1930	4632	321	1679
1931	15.000	1050	3144

Կոլխոզները, ֆաբրիկային պետք ե հաշիվ տան, ինչ են կատարել այդ գծով, ինչ թերություններով և ինչ ել մտադիր են կատարելու: Իսկ կոլխոզի առաջ զարգացող ֆաբրիկան և գավազը շատ մեծ պահանջներ են դնում: Ինչու պետք ե մենք նեղություն կրենք կտորի, կոշիկի, չուսի և այլն: Իսկ յերբեմն ել բոլորովին նստեղի բողոքենք ֆաբրիկայից: Այժմ ամեն մի կոլլեկ-

տիվ և կոլլեկտիվիստ իրենց հարց թող տան, կատարել են ամեն ինչ, այդ կրիզիսը վերացնելու, ինչքան բամբակ են սովել և տալու ֆարրիկային, ինչքան բուրդ ու կաշի և այլն: Կամ ինչքան են խոշորացրել կոլխոզները այդ մեծ նպատակի համար: Ամեն մի կոլխոզ թող հաշիվ տա գյուղի և յերկրի առաջ, թող բապորտ տա աշխատավորների պետությանը, կատարել ե արդյոք այն բոլորը ինչ վոր իրենից ե կախված:

5. ԼՈՒԾԵՆՔ ԿԵՆՍԱՄԹԵՐՔԻ ՀԱՐՑԸ

Վոչ մեկիս համար դադանիք չե, մեր Սովետական յերկրի բանվորը, թեկուզ գյուղի բատրակները նեղություն են կրում, մսի, կաթի, պանրի, հացի և այլն մթերքների պակասից: Այդ հարցի զլխավոր պատճառն մեր յերկրում գյուղական տնտեսությունների մանր լինելն ե հետամնաց լինելն ե, իսկ մանր տնտեսությունը իրեն չի կարողանում պահել, ուր մնաց շուկային կենսամթերք տա: Այդ հարցի լուծման համար, կամ պետք ե հանդես գա կուլակը, նա իսկապես «հանդես յեկավ», ըսյց վոչ թե ապրանք տալու, այլ այն վոչնչացնելու. այլ կերպ չեր ել կարող լինել: Աշխատավորության թշնամին, խոշոր և մանր յեղջուրավոր տնտեսուները վոչնչացնելու գծով եր փորձում սովետական կառավարության դեմ կովել. հետևապես ֆաբրիկան այդ տիպի

տնտեսությունների վրա հենվել չեր կարող: Խնչ-
պես կլինի քաղաքում սոցիալիստական տնտե-
սություն, իսկ դրան հումուսթ պետք է մատա-
կարարի գյուղի կուլակը. այդ դուրս կգա գլուխ
սովետական իսկ վոտներ կուլակային: Այդպես
կարող են մտածել միայն աջ ոպպորտյունիստ-
ները և բուրժուական ֆնասարարները: Ահա այդ
պատճառով ել պետք է ստեղծել խոշոր ֆաբրի-
կա-կոլխոզներ, մսի, պանրի, հացի կաթի. այդ
ֆաբրիկաներում պետք է ներգրավել գյուղի ամ-
բողջ աշխատավորական ելեմենտները, պետք է
մեծացնել, ուժեղացնել այդ ֆաբրիկաները, բո-
լոր հնարավորությունները ոգտագործելով, վոր-
պեսզի Սովետների յերկրի՝ բանվորն ու գյու-
ղացին յող տան կաթի, մեղրի, մսի, մրգեղենի
և այլ կենսամթերքների մեջ:

Այդ գծով ել ունենք վորոշ հաջողություններ. —

Տախսակ № 4.

Թվեր	Կովեր.	Վոչխար այծ	Խոզ	Փեթակ	Հացարույսեր, հեկտարով
1927	104	1196	51	58	208
1928	772	6216	61	365	968
1929	3274	15700	960	2500	5,824
1930	11276	47652	5300	3700	34,210
1931	29100	86819	22400	9800	74,540

Բայց մեր կոլխոզները ավելի շատ անե-
լիք ունեն այդ ֆրոնտում: Ամեն մի կոլխոզ
իր առաջ խնդիր պետք է դնի, առաջիկա
յերկու տարվանր, նայած կոլխոզի ուղղու-
թյանը ստեղծի խոշոր կաթնասնեստական ճե-
րմաներ, վորոնք ամենաքիչը կունենան 300-ից
ավելի կթի կովեր: Բոլոր անասնապահական
կոլխոզները այժմվանից պետք է լուծեն այդ
խնդիրները. ներդրավեն լայն միջակային տար-
րերին համայնացնեն կոլխոզնիկների կովերը և
այդ ուղղությամբ մորլիզացիայի յենթարկելով
կոլխոզի միջոցները միանգամայն հնարավոր է
մեր լեռնամասին ըստը կոլխոզները, վեր ածել
խոշոր սպրանքային յելութ տվող կոլխոզների
Դրա հետ միասին այդ գոտում առանձին ուշք
պետք է դարձնել խոզարուծության վրա: Ինչու
չունենանք մեր կոլխոզներին կից գոնե մի 25
խոզարուծական տնտեսություններ, յուրաքան-
չյուրը 200 ընտանիքից: Այդպիսով առատանան
մոտ մեր կոլխոզները և հնարավորություն ու-
նենան խոշոր քանակությամբ միա տալ՝ Բագվին,
Թիֆլիսին, Յերևանին: Մեր կոլխոզները՝ Դիլիջա-
նի, Իջևանի առհասարակ, Լոռու անասնապահա-
կան շրջաններում, խոշոր պերպեկտիվներ ու-
նեն: Կոլխոզնիկները թող խիթան հանդիսանան այդ
խոշոր մսի և կաթի կոլխոզների ստեղծման:

Նույնը կարելի չե ասել նաև հավաքումու-
թյան մասին: Մեր գետափնյա, ինչպես Ալափար-
սի, Ախտալի և Կոտայքի շրջանները — ամբողջ
Սևանա լճի շուրջը գտնված հացահատիկային
կոլխոզները, հսկայական արդյունք կարող են
ստանալ խոշոր հավաքուծության՝ սագերի, բա-
ղերի տնտեսություն ստեղծելով: Այդ գյուղերում
յեղած հացահատիկը, կարող ե հարյուր-հազա-
րավոր թևերով թռչուն պահել. իսկ մեր գործա-
րաններն ել տալիս են ինկուբատորներ. լարվելու
դեպքում մեր այդ կոլխոզները ինչքան ասեք
միս կարող են տալ քաղաքին:

Միայն թե ամեն մի կոլխոզ վոչ թե խոս-
քով այլ գործով, գործնական աշխատանքով պետք
ե լուծի այդ խնդիրները:

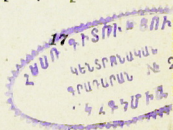
Մի քանի խոսք ել վոչխարաբուծության
մասին: Հայաստանի ամբողջ հարավ-արևելյան
արոտատեղերը կարելի չե զբաղեցնել վոչխար-
ներով: Վորտեղ մնացած կենդանիները ավելի քիչ
աննունդ կգտնեն, ինչո՞ւ այդ չկատարեն մեր կոլ-
խոզները, ինչո՞ւ մեր կոլխոզներից, գոնե տասը
հիմք չդնեն խոշոր վոչխարաբուծական տըն-
տեսության. յուրաքանչյուրում 1,500 գլխից
ավելի:

Մեղվաբուծությունը նույնպես հրաշալի
պերսպեկտիվներ ունի, մեր մի շարք շրջանները

իրենց մշտական բերքով, խոշորագույն խոտատու-
ներ են անում ինչպես՝ Ախտայի, Կարմիր-Հով-
տի, Լոռի-Փամբակի շրջանները: Ինչո՞ւ համապա-
տասխան ընթացք չտան այդ ճյուղին մեր կոլ-
խոզները:

Այս բոլորը միանգամայն հնարավոր ձեռ-
նարկումներ են. մեր կոլխոզները հիմնովին պետք
և զբաղվեն այդ խնդիրներով. պետք և կոլխոզի
և գյուղի մաքսիմալ հնարավորությունները մո-
րիլիզացիայի յենթարկել այդ անտեսություննե-
րի կազմակերպման գործում: Այդ նոր ձեռնար-
կումներին քիչ չի ունեւում նաև կառավարությունը
(տես տախտակ № 5):

Առաջիկա տարին թող լինի մեր մեծ
բնության տարին և ամեն մի կոլխոզ, թող
բնորոշի իր զարգացման ճշգրիտ ուղին. հա-
մաձայն շրջանի զարգացման պերսպեկտիվային
ծրագրի: Թող սա լինի փոխանցիկ մի շրջ-
ան մեր կոլխոզների համար, Կոլխոզները թող
ընտրեն գյուղատնտեսական մի հիմնական ճյուղ,
առաջնություն տան ունալ և կոնկրետ միջոցներով
և ձեռնարկումներով: Շտապել և հարկավոր, յերկ-
րի ներսում ֆաբրիկաների և կոլխոզների զար-
գացման հետ, կենսամթերքի պահանջը չտեսն-
ված թափով զարգանում և: Իսկ կուլակի վոճ-
րագործ ձեռքը դեռ շարունակում և աշխատել,
ամեն ուր փոխհացներով բազմաթիվ կենդանիներ:

Տախսակ № 5. Վարկեր ռուբլիներով

Թիվ	Սկզբնական վարկ	Գլխավոր գումար	Առկա հաշիվներ	Շահագործվել չէ	Այլ վարկեր	Ընդամենը
1927	16,000	15,000	17,000	—	3,000	51,000
1928	48,000	44,000	101,000	116,000	19,000	328,000
1929	389,000	321,000	451,000	384,000	152,000	1,697,000
1930	375,000	542,000	750,000	771,000	573,000	3,011,000
1931	458,000	931,000	453,300	4,916,000	1,162,000	12,000,000

Այս կարևոր ասպարիզում ել խփենք կու-
լակին և դուրս շարտենք սրան դիրքերից:

6. ԿԱԴՐԵՐԻ ՀԱՐՑԸ

Ամեն մի որ աշխատելով կուխողում մեր
դյուղի բատրակները, չքավորները, միջակ գյու-
ղացիները, վերստեղծվում, վերածվում են աշն-
այիսի լեզեոնների, վորոնց մինչև այժմ միայն
Ֆարրիկան կարող եր տալ. այդ լեզեոններն ել
իրենց հերթին դյուղին առաջնորդում են գեպի
լավագույն ապագան: Բայց այդ բավական չե,
պրակտիկ գիտելիքների հետ. մեր կուխողնիկնե-
րին հարկավոր ե նաև թեորիան, նրանց հարկա-
վոր ե հոկայական քանակությամբ, տեխնիկա-
կան կադրեր, ազրոնոմներ, ինժեներներ, միջին
հրամանատարական կազմ — տեխնիկներ, կազմա-
կերպիչներ: Մասնաշաղկան քաղյուղավարական աշն-
այիսի մի ցանց, վոր վոզողի ամբողջ կուխող-
ներին:

Վերին հրամանատարական կազմը պատրաս-
տում ե կառավարությունը, վորքան հաջող ե
պատրաստում, այդ ցույց ե տալիս, աին հակա-
յական համալսարանների ցանցը, վոր ունենք
Մավետական Միության մեջ: Յարի ժամանակ
ամբողջ Ռուսաստանը ուներ 10 համալսարան.

իսկ այժմ միայն Հայաստանի սահմաններում ունենք 8 համալսարան. չհաշված այն հարյուրավոր տեխնիկումները, վորոնցով լցված և նույնիսկ մեր յենթաշրջանները (տես տախտակ № 6):

Կոլտնտցանցն ել վորոշ գործ կատարել և այդ գծով:

Մեկ տարվանը հազարավոր կոլխոզնիկներ պետք և անցնեն մեր կուլտ-կրթական ցանցերով. բոլոր կոլխոզնիկների անգրագիտութունը պետք և վերացնել մեկ տարվա ընթացքում՝ իսկ հարյուրավորներին համալսարան ուղարկել. այն հաշվով, Վոր մեր յերկրի ներսում առաջիկա հընգամյակում կոլխոզնիկ չլինի, վորը տրակտորի մեջքին հստեկ չկարողանա:

7. ԿԵՆՑԱՂԻ ՀԱՐՑԵՐԸ

Կոլխոզը պետք և լինի գյուղի նոր կենցաղի դարձնոցը. այստեղից պետք և սկիզբ առնեն և վողոգեն ամբողջ գյուղը, սոցիալիստական կենցաղային այն բջիջները, վորոնք նախ մարդկային հասարակակարգի կեսի գեղջկուհու ստրկական շթաններն են փշրում. իսկ դրա հետ միասին դաստիարակում նոր ազատ հասարակակարգի ազատ մարդը: Այդ բջիջները կոլխոզի մանկական մսուրներն են, մանկապարտեզները, հրապարակները, ճաշարանները, ակումբները և այլն:

Դրանք նոր աշխարհի, սոցիալիստական աշխարհի
մարտական բջիջներն են:

Տակսակ № 6

	1930 թ.			1931 թ.		
	Բարեն- բաշխում	Տնտես- բյուջե	Արտադ- րական	Տնտես- բյուջե	Միջոցա- կազմակեր- պություն	Կապի- տալիզմ
Կոլտոշների զե- կազմակերպում	3	1— $\frac{1}{2}$ մմ.	150	4	12 մմ.	130
Գյուղատնտես- ական դանա- զան ճյուղերի	10	$\frac{1}{2}$ մմ.	1,500	36	$\frac{1}{2}$ —1 մմ.	1,780
Հաշվառումների	10	1— $\frac{1}{2}$ — $2\frac{1}{2}$	350	7	1 $\frac{1}{2}$ —3 »	290
Այլ դասերի.	7	5—15 սր	320	6	7—30 սր	1,320
Ընդամենը	30	—	2,320	53	—	3,520

Այժմ դեռ գյուղի հետամնաց մասը, կուլակներին առաջնորդությամբ կռվում եւ դրանց դեմ. բայց վաղը նրանց ժառանգներն անգամ յերախտապարտ կհամարեն իրենց բանվորի առաջ, վոր այսպես խստությամբ ու վճռականությամբ դասակարգերը վոչնչացնելով, բանվորը գյուղն ել տանում սոցիալիզմ ճանապարհով:

Իզուր չի դասակարգային թշնամին իր նետերը ուղղում կենցաղային հարցերի վրա. իզուր չե կուլակը ամեն տեսակ անեկդոտներ հորինում նոր կենցաղը վարկաբեկելու: Պատահական չե գյուղի ամբողջ տգետ հետամնաց ու խավար ուժերը մասնակցում են կուլակի առաջնորդությամբ կենցաղային հարցերի դեմ. նույնիսկ չեն խնայում իրենց այլանդակված ընտանիքի պատկերով նկարագրել կոլխոզի ընտանիքին: Այս ապարիզումն ել կոլխոզացանցի կողմից կատարված եւ դրական աշխատանք.

Տախսակ № 8.

	1930 թ.	1931 թ.
Մանկապարտեզ	54	104
Մանկահրապարակ	—	400
Մսուր յերեխաների	7	65
Կարմիր տնկյուն	16	230
Պատի թերթեր	65	450

Դաշտի ճաշարան	—	200
Խրճիթ-ընթերցարան	14	74
Ընդհանուր ճաշարան	5	10
» հացատուն	—	20
Գրադարան	—	230
Ռ ա գ ի ո	—	15

Բայց նոր և նոր գրոհի պետք է գնան մեր գեղջկուհի կոլխոզնիկները, նրանք ունի միջոցներով պետք է ապահովեն ամեն մի կոլխոզին մի մանկամսուրով, դա միայն ունի միջոց կլինի, գեղջկուհու ազատագրման: Դա միայն հնար կտա մարդկային մեծ կեսի աշխատանքը մասնակից դարձնել սոցիալիզմի կառուցմանը:

Կոլեկտիվացման այս տարվա աշխատանքները ցույց տվին ինչ խոշոր դեր կարող է խաղալ գեղջկուհի կոլխոզնիկը—կոլխոզ կառուցման ասպարեի գում: Նրանց համերաշխ բրիգադների աշխատանքով քիչ կոլխոզներ չեն անցել որին հակեկիներ շարքերը:

Այս առաջիկա տարին պետք է կոլխոզնիկները դարձնեն մոբիլիզացիայի տարի, բոլոր աշխատավոր գեղջկուհիներին կոլխոզի մեջ կամ նրանց շուրջը ներգրավելու: Բոլոր կոլխոզները աշխատանքի շրջանում պետք է ապահովված լինեն կենցաղային մի շարք հիմնարկներով:

8. ՍՈՑՄՐՑՄԱՆ ՅԵՎ ՀԱՐՎԱԾԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

Սոցիալիզմը կառուցել առանց մասսաների, կամ մեր յերկրի հաջողությունները չկապել բանվոր դասակարգի ինքնաքննադատության և նրա ստեղծագործության հետ. դա յեթե չասենք տրդիտություն՝ գոնե պետք է ասել բուրժուական թեքում: Ինչու յե մեր արդյունաբերության տեմպը ալգպիսի սրարչավ, աննախնթաց քայլերով. ինչու յե մեր յերկրի նախատեսված բոլոր տեմպերը ժամանակից շուտ կատարվում. նույնիսկ հնգամյակը չորս տարում կատարելու լողունգը պիտներները դիտեն: Ինչու մեզ մոտ Հայաստանում չնայած կոլլեկտիվացման ասպարիզում թույլ տված մեր սխալներին, կոլլեկտիվացման հնգամյակը գերակատարվում է առաջիկա տարում: Միմիայն և միմիայն բանվոր դասակարգի և կոլխոզնիկների ստեղծագործությամբ և արտադրության ղեկավարելով պետք է բացատրել մեր բոլոր հաջողությունները: Միլիոնավոր մրցակցող խմբակներ, հազարավոր հարվածային գործարաններ, հազարավոր մրցակցող կոլխոզներ, սոցմրցման նոր ձևի՝ հանդիպող պլանը՝—գործարան, գավոդ մտցնելով և մեր յերկիրը արշավում դեպի փալլուն ասպագան:

Ինչու ըստ ժողովան յերկրներում այդ տեմ-
պը չկա՝ նույնիսկ ամերոյ կրիզիսը ահա մի տա-
րի յե կրծում ե ամենատուժեղ կապիտալիստա-
կան յերկրների սիրտը, միլիոնավոր բանվորներ
Վոդոց են շարավում անդործ, մի կտոր հացից
զուրկ, այն ժամանակ յերբ մեր յերկրում դըր-
ված ե հարց, Վոչ մի անդործ մարդ չունենալ
այս տարում:

Ինչով բացատրել այդ բոլորը՝ ամենից ա-
ռաջ այդ յերկրներում չկա բանվորա-գյուղա-
ցիական իշխանություն, այնտեղ չկա բանվորի
դիկտատուրան, այնտեղ մարդկային լայն զանգ-
վածները չեն ղեկավարում ու կազմակերպում
արտադրությունը: Այդքանը միայն բավական ե,
Վորպեսզի մեր կոլխոզները և կոլխոզիկները
հասկանան, ավելի ուժեղ լծվեն կոլխոզինարա-
րության աշխատանքների կազմակերպմանը, այն
ձեերով, ինչպես քաղաքի բանվորն ե կատարում:

Դրա համար ել թող ամեն մի կոլխոզ և
կոլխոզիկ հարցնի իրեն, արդյո՞ք կատարել ե
այն բոլորը, Վորպեսզի ապահովի կոլխոզի ա-
րագ վերելքը, արդյո՞ք մասնակցել ե մի Վորեե
սոցմրցման, հարվածաչնության, հանդիպող պը-
լանների կատարման քննության:

Լայն կոլխոզավին մասնակցելով սոցմրցման,
հարվածաչնության մասնակցելով կոլխոզը կկա

ըողանա դեպի իրեն բաշել բոլոր կոլխոզից դուրս
մնացած, այսօր կոլխոզ չմտնող, բայց վաղվան
կոլխոզնիկ անդամ գյուղացիներին. այսպիսով
համերաշխ քաղերով ամբողջ գյուղով, ջարդված
կուլակի դիակի վրայով, կոլեկտիվացված գյու-
ղը պետք է անցնի դեպի սոցիալիզմը:

Այս աշնան որերը թող կոլխոզները դարձնեն
մասսայական վերելքի լայն գյուղատնտեսա-
կան գիտելիքների ուսուցման, կոլեկտիվի
շարքերը նոր հազարների ներդրավման, կուլա-
կին վորպես դասակարգ չոչնչացնելու որեր:

9. ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԵՆՔ ԲԱՅԼՇԵ- ՎԻԿՈՐԵՆ

Մեր վոչ մի կոլխոզն ել դեռ չի կարող պար-
ծենալ իր աշխատանքների իդեալական կազմա-
կերպմամբ: Իսկ աշխատանքի կազմակերպումը
դա ամենակարևոր գործն է կոլխոզում: Նախ
պետք է կոլխոզի բոլոր աշխատունակները համե-
րաշխ դուրս գան աշխատանքի: Անպայման նա-
խելով դրան՝ վորպես իրենց սեփական աշխա-
տանքին: Այդ կարելի կլինի անցկացնել — յերբ
բոլոր կոլխոզները բացի իրենց աշխատանքային
որացուցային սլաններից, սովխոզների որինա-
կով. անպայման յերեկոները աշխատանքից հե-
տո, մյուս օրվան (ուրյաղը) աշխատանքի ցու-

ցակը կազմեն: Վարպեսդի առաջնայան վեր կենալիս իրար չխառնովեն. ինչպես շատ տեղեր նրկատվում ե: Կարմիր բանակայինի դիսցիպլինայով բոլոր աշխատողները շարժվեն դեպի աշխատանքի ֆրոնտ: Դրա հետ պետք ե անցկացնել անպայման դործարքային սխառմը, ավել վարձատրելով ե քաջալերելով բոլոր լավ աշխատողներին: Բացի այդ ամեն մի աշխատող պետք ե խմանա, վոր ինքը կոլխոզի յեկամուտներից ստանում ե համաձայն իր աշխատած որերի քանակի: Իսկ չաշխատելու դեպքում ել նա վոչինչ չի ստանում:

Առաջիկա աշնանը կոլխոզի ամբողջ ուշադրության կենտրոնը պետք ե դադար լինի այդ հարցի վրա. այն անհանդուրժելի թերությունները, վոր կան կոլխոզներում, անհրաժեշտ ե յերևան բերել, կտրել, բժշկել, վորպեսզի նրանք ել չկրկնվեն յերբեք:

Անհատական անտեսության հատուկ թափթրվածությունը, ֆեոդալական շրջանին հատուկ վոխակալությունը, գյուղացիական անտեսության հատուկ անարխիան — կոլտնտեսություն չպետք ե բերել, դրանք կոլլեկտիվ աշխատանքի ամենաուժեղ խանգարիչներն են. դրա համար ել կոլլեկտիվ աշխատանքը չի սիրում այդ բացե-

րը: Դրա համար ել կոլեկտիվը պետք է լե-
րեան հանի բոլոր թերությունները և շիկացրած
յերկաթով այրի այն:

Ինքնաքննադատության ղեկը պետք է ուղ-
ղված լինի կոլխոզի բոլոր թերությունների դեմ:
Նրա բոլոր սեկցիաները, բոլոր բրիգադները,
ամեն մի կոլխոզնիկ պետք է հաշվետու լինի
կոլխոզի առաջ: Ամեն մի կոլխոզնիկ պետք է ա-
ռաջ շարժվի կոլեկտիվ մասսայի հետ նրա ու-
ժեղ ինքնաքննադատության տակ: Յերբեք չը-
պետք է թույլ տալ ինքնաքննադատության հը-
զոր ղեկը ժանգոտվի, միաժամանակ հակահար-
ված հասցնելով բոլոր այն խորթ տրամադրու-
թյուններին և գործնական ակտերին, վորոնք գա-
լիս են աջից և թե ձախից: Դրանք յերկուսն ել
կոլխոզներում դասակարգալին թշնամու, կուլա-
կը, դաշնակի, հետախույզներ են, վորոնք ամե-
նից շատ յերևում են գյուղում, նույնպես և կոլ-
խոզում:

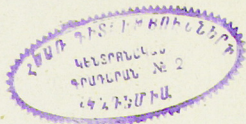
Լենինի կուսակցության ղեկավարությամբ,
բանվոր դասակարգից տրված ինքնաքննադա-
տության ղեկերով զինված բոլոր կոլխոզները
սոցիալիզմի ճանապարհով, թող առաջ շարժվեն.
դեպի համատալած կոլեկտիվացումը:

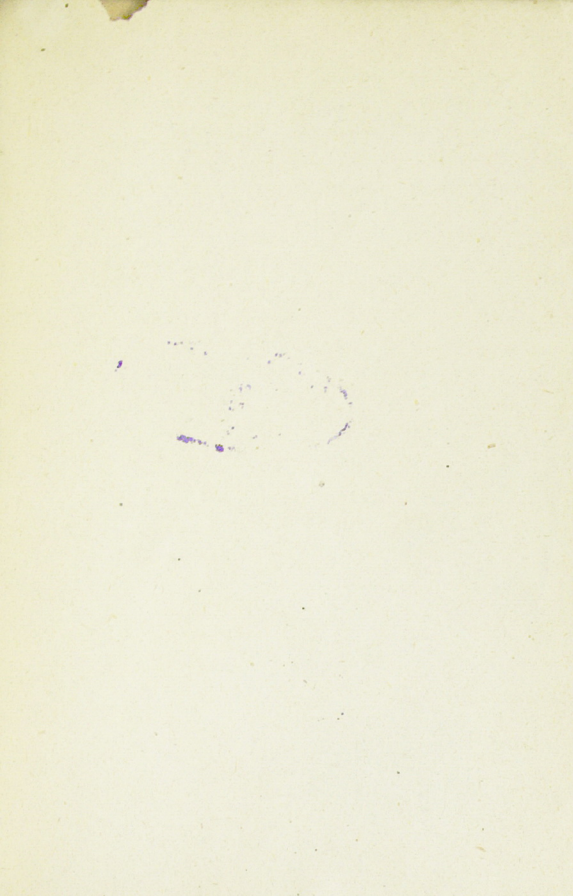
10. ՄԱՍՍԱՅԱԿԱՆ ԿԱՄՊԱՆԻԱՆԵՐԸ

Մեր կոլլեկտիվները պետք է ամրանան և աճեն մասսայական կամպանիաների հաջող և արագ տանելով: Ձի կարելի չէրբեք պատկերացնել ուժեղ կոլլսոզը առանց աշխատացանի կամպանիայի որինամոր կատարման. ալդ գծով նախատեսված պլանների ճշգրիտ լուծման ու գերակատարման: Ի՞նչ կոլլսոզ, յէրը նրա մի տարվա աշխատանքի բերքը անփութ և դանդաղ շարժվելով կթողնի ձյան տակ. ինչպես բամբակը, խաղողը, ծխախոտը և այլն: Ի՞նչ կոլլսոզ և կոլլսոզնիկ, յերբ բերքի ավելցուկները փոխանակ մթերոզ որդաններին տալու, դավոզն ու ֆարրիկան ուժեղացնելու, շուկա չե վազում առևտուր անելու: Մթերման ֆրոնտում ինչպես ամբողջ Միությունում, նույնպես և Հայաստանի կոլլսոզները պետք է լինեն առաջին շարքերում. միայն կամպանիաների արագ և ճիշտ լուծումով, կարելի կլինի կոլլսոզի նոր վերելքը ստեղծել և այն գեկավարել: Իհարկե դրա հաղառակը՝ միայն կոլլսոզի հետ առևտուր անելով, մթերելով կոլլսոզ կառուցել չի լինի:

Լայն դյուղացիական զանգվածները վճռականորեն շարժվում են դեպի կոլլսոզ:

Առաջիկա ամիսներին բոլոր կոլխոզնիկներով և գյուղական ֆրոնտի աշխատակիցներով, համերաշխ լծվենք այդ աշխատանքին, առաջնորդելով գյուղական մասսաներին սոցիալիզմի հաղթական ճանապարհով դեպի համատարած կոլխոզ շինարարութունը:

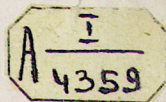
ԳԱՆ Հիմնարար Գիտ. Գրադ.

FL0039606

0695

ԳԻՆԸ 8 ԿՈՊ. (1 ժ.)

!

630.

Госиздат ССР Армении
Эривань — 1930